

ئالا، و میلیتاریزمی دهولهتی تورکیه

رزگار شهیبان

rezgarshaiban@hotmail.com

میلیتاریزم و دهولهتی تورکیه نەك سەركوتگەرن و سەركوتی خەلكی كوردستان و خەلكانی جیا لە زمانی تورکیه دەكەن، بەلكو هیچ پەيوەندیەكیشیان بە ماف و ئارەزو و ئازادی خەلكی تورکیەش نییە. دەولهتییکی سەركوتگەر و فاشیست، و بنەمای یاسا و ریسای ئەو دەلەتە، ئەزادیه‌رسی و ناسیونالیستیە، وە لە پەرەگرافی یەكەمییەو تا دواین پەرەگرافی یاساکەشیان ئەگەر ووشە ی رازاوە و سوکولاریشی تێداییت، لەودیویەو سێبەری میلیتاریزمە و کەمترین ترۆسکایی لە هەموو مافییکی ئینسانی و سەرەتایان گرتوو، وە بە سوودی بۆرژوازی و ناسیونالیزم، کۆنە پەرستین و نائینسانی ترین کارەکتەری سیاسی بەریوە دەبەن لە کۆمەلگای تورکیەدا.

ئالای تورکیه وەك هەر ئالایەکی تر، کەرەمزی موقەدەسی جیاکردنەوی پارچەیهك لە جوگرافیای سەر زەویە، و شانازی بە تاییبەتکردنەوی میژووی کۆمەلەیک ئینسان کە زمانیان وەك یەك، یان ئاین و رەنگی پێستایان بەهانە ی دروست کردنی ئەو موقەدەسیە. لە ئارام ترین شیوەدا ئەو موقەدەسە رەمزی دامالینی ئینسانیەت و دروستکردنی هەلقەیهکی زیاترە لە زنجیری کۆیلایهتی ئینسان. وە لە نا ئارامیشدا جەنگ و خۆین رشتن و سەركوت و بەزۆر گەرە کردنی جوگرافیا و بەزۆر موقەدەس کردنی ئەو رەمزە، ئازادی و خۆشبهختی و ئینسانیەتی لە خەلك دامالیو.

بۆ بەرزکردنەوی ئالای ناسیونالیستی مرۆقی زۆر بوونە قوربانی لە جیهانی ئەمرۆدا. ئیستاش لەژێر سێبەری ئالای دەسەلاتی ناسیونالیستیدا مرۆقی زۆر قوربانین. ئەوانە ی کە قوربانین هەرته نا ئەو مرۆفانە نین کە بەزۆر دەخرینە ژیر رکیفی دەسەلاتەو، هەموو ئەو مرۆفانەشن کە جلی میلیتاریزم بەزۆر بە بەریاندا دەکریت بۆ بەرگری لە پارچەیهك پەرۆ لە رەمزی خۆجیاکردنەوی مرۆق، لە هەموو کۆمەلگای مرۆفایەتی.

بۆیە نەك لەسەر خەلكی كوردستان پێوویستە کە نەخیر بۆ سێبەری میلیتاریزم و نەخیر بۆ ئالای تورکیه بکەن و بیسووتین، لە سەر هەموو مرۆقیی پێشکەوتوخواز و مرۆق دۆستییکی ناو جوگرافیای تورکیەشە کە هاوکات نەخیر بۆ رەمزی موقەدەسی هەلقە ی کۆیلایهتی بکەن و بیشکین.

ئەوانە ی کە ئەیانەویت ریگا بگرن لە سووتانی سێبەری میلیتاریزم و ناسیونالیسم. وە ریگا لە ئازادی خەلك بگرن لە پیناوی موقەدەس کردنی ئالا و بەهیزکردنی لەشکری چەپاوەلی بۆرژوازی تورکیه و ئەمریکا، نەك مافی ئەویان نییە نوینەری خەلك بن، بەلكو دۆژمنی ماف و ئازادین، و سەركوتگەری خەلكن و دەبییت بەینزینە خوارەو.

میلیتاریزم و لەشکرکیشی دەولهتی تورکیه، ریک خالی بە هیزکردن و بردنەسەری سیاسەتی ئەمریکا و داسەپاندنی دەسەلاتی میلیتاریزمی ئەمریکایە بەسەر خەلكی ناوچەکەو. ریگرتن لە لەشکرکیشی و نە چوونە ژیر رکیفی ئالای ناسیونالیست و بۆرژوازی تورکیه پەيوەندی بە ریگرتن لە لەشکرکیشی و سیاسەتی زۆرەملی ئەمریکاو هەیه. پەيوەندی بە دەستدانه سیاسی پێشکەوتوخوازانە و ئینسانی و دور لە سیاسەتی ناسیونالیستی، و دور لە قولکردنەوی رقی شوقینستی و ناسیونالیستیەو هەیه.

خەلكی پێشکەوتوخوازی و کریکاران و ئینسانە ئازادخوازانەکانی ناو کۆمەلگای تورکییەش دژی لەشکرکیشی ئەمریکا و سیاسەتی ناسیونالیستی و شوقینستی دەولهتی بۆرژوازی حاکمی تورکیەن، و ئەکریت ئەمە وەك هیزییکی بەکار تەماشابکرین بۆ ریگرتن لە سیاسەتی دەولهتی تورکیه و ریگرتن لە فکر و فەرەنك و رقی ناسیونالیستی. وە ئەم هیزە هیزییکی ئینسانین و ئەتوانن بە تەواوی سیاسی شوقینستی و شەری خەلك پوچەل بکەوئەو و نەهیلن ئینسان بیته قوربانی ژیر سێبە ی شەری ئالا ناسیونالیستیەکان.

ناسیۆنالیستی کورد و پارتیه‌کانی چه‌ندان سال له ده‌سه‌لاتی خۆیاندا کاره‌کتیری سیاسه‌تیک بوون که دور له خواست و ئاره‌زووی خه‌لکی کوردستان بووه، و هه‌میشه نه‌ک خۆیان نه‌به‌ستۆته‌وه به هه‌یزی خه‌لکه‌وه، دژی خه‌لک و ئاره‌زه‌کانی خه‌لک بوون بۆ ئازادی و سه‌ربه‌خۆیی و رزگاربوونیان له ژیر ده‌ستی ملبتاریزمی ده‌وله‌تی فاشستی به‌عس.

ئه‌م پارتیه‌ ده‌سه‌لاتدارانه‌ی کوردستان له‌لایه‌ک چه‌ندان ساله‌ خه‌ریکی خۆشکردنی که‌ولی ناسیۆنالیستی و شوڤینستین و به‌ هه‌موو شیوه‌یه‌ک خه‌ریکن فه‌ره‌هه‌نگه‌که‌ی به‌زۆر زالی ده‌که‌ن به‌سه‌ر خه‌لکدا. وه‌ له‌لایه‌کی تره‌وه‌ خۆیان به‌ سیاسه‌تی ئه‌مریکا و له‌شکرکێشی ده‌وله‌تانی ناوچه‌که‌وه‌ به‌ستۆته‌وه، ئه‌مرۆ به‌رپرسن له‌ به‌رامبه‌ر ناسایشی کومه‌لگای کوردستان و هه‌ر جۆره‌ له‌ شکرکێشیه‌ک.

له‌سه‌ر خه‌لکی ئازادیخوا و پێشکه‌وتنخوازه‌ی کوردستانه‌ که‌ له‌ دژی ملبتاریزم بوه‌ستن، وه‌ هاوکات له‌شکرکێشی ده‌وله‌تی تورکیه‌ به‌ حسابی خه‌لکی تورکیه‌ نه‌نووسن و ریگا له‌شه‌ر و خویڤن رشتنی نیوان خه‌لکی کوردستان و خه‌لکی توورک بگرن. ئازادی و مافی ئینسانی و سه‌ربه‌خۆیی له‌ موقه‌ده‌س کردنی هه‌یج جۆره‌ ئالایه‌ک و شه‌ری ئالادا نییه‌.

نه‌خشه‌و پلانه‌کانی ئه‌مریکا له‌ ناوچه‌که‌دا، به‌ستن و قایم کردنی ده‌سه‌لاتی ملبتاریزم و ناسیۆنالیزم و شه‌ر و خویڤن رشتنه‌. ته‌نها خه‌لک خۆیان ده‌توانن چاره‌ نووسی خۆی دیاری که‌ن به‌ کۆبوونه‌وه‌ له‌ ده‌وری سیاسه‌تیک ئینسانی و پێشکه‌وتنخوازی و دور له‌ رقی ناسیۆنالیستی و دور له‌ شه‌ری شوڤینستی.

10 March 2003
Rezgar Shaiban

تیبینی کوردستان نیت:

ئه‌م نووسینه‌ ده‌ربڕینی بیروبۆچونی خاوه‌نه‌که‌یه‌تی، کوردستان نیت له‌ ناوه‌رۆکه‌که‌ی به‌رپرسیار نییه‌. ۲۰۰۳-۳-۷